

Fossielen en Doggerland

door Suzanne van Egmond

23 januari 2024

De lezing van Suzanne ging over de verschillende fossielen en Doggerland, over wanneer je iets fossiel kunt noemen, hoe ze ontstaan en wat we ervan kunnen leren. Het 2^e gedeelte ging over Doggerland, de verdwenen “wereld” onder de Noordzee.

Fossielen

Fossielen zijn resten of afdrukken van dieren of planten, die overblijven in aardlagen of gesteenten van miljoenen tot duizenden jaren geleden. Deze fossielen zijn vaak versteend door de mineralen die in de grond zaten, waardoor ze bijna onveranderd zijn gebleven. De evolutie leert ons dat de aarde verschillende periodes heeft meegemaakt. Het zeeleven ontstond als eerst, de zee reptielen zijn het land op gegaan, de insecten werden wel 2 meter groot, dinosauriërs ontstonden en stierven uit, waarna de zoogdieren de aarde bewoonden samen met reptielen en insecten. In deze laatste periode is ook de mammoet, wolharige neushoorn en de Neanderthaler ontstaan. Al deze periodes hebben materialen van leven achtergelaten in verschillende aardlagen. Deze aardlagen bevatten de fossielen die ons nu de informatie geven wanneer een dier of plant geleefd heeft, met welke andere soorten het samen leefde, wat het klimaat was op dat moment op die plek op aarde en wanneer soorten uitstierven.

Doggerland en de verdwenen wereld onder de Noordzee.

Doggerland is het gebied tussen Nederland, Engeland en Noorwegen wat na de laatste ijstijd 25.000 - 8.000 jaar geleden, definitief onder water is verdwenen. Na de ergste kou van de laatste ijstijd 25.000 jaar geleden, werd het in onze streken geleidelijk warmer. Doggerland veranderde van een koude, uitgestrekte open vlakte in een steppe gebied. De rivieren, de steppe en zoetwatermoerassen vormden voedselrijke gebieden, met wild, vis, vogels en plantaardig voedsel. Er kwamen hier grote zoogdieren voor zoals de mammoet, maar ook de steppe-wisent (bizon achtige), holebeer, oerhert met een gewei van meer dan 3.5 meter breed, grotten leeuwen, grotten hyena's, sabeltandkatten en wolven. De Neanderthalers vonden hier een plek om te wonen, er was voldoende voedsel, de temperatuur was koud maar wel leefbaar, er was vuursteen om gebruiksvoorwerpen en speerpunten te maken. Er was voldoende hout om warm te blijven.

Duizenden jaren lang is het Doggerland voor onze voorouders een thuis geweest. Het smeltende ijs en een daardoor stijgende zeespiegel maakten hier een eind aan: eerst langzaam en geleidelijk, maar vanaf 8500 jaar geleden steeds sneller totdat Doggerland onder water verdween. De Doggersbank die onder water ligt in de Noordzee is nog steeds een plek waar onderzoekers restanten van bomen, netten, bewoning van Neanderthalers en dieren vinden.

Tegenwoordig kunnen we uit deze periode nog veel fossielen terugvinden omdat het zand van de Noordzeebodem (Doggerland) gebruikt wordt voor het opspuiten van onze stranden van de 1^e en 2^e Maasvlakte en Kijkduin.

Meestal zijn de fossiele botten kapot geslagen door de rotorbladen van de zandzuigers. Er worden ook nog stukken gevonden die bijna onbeschadigd zijn zoals hele harde fossielen van mammoetkiezen, kaken en kiezen van een vleeseter of speerpunten en mesjes van vuursteen.

De deelnemers waren bijzonder onder de indruk van de kennis van Suzanne, de enorme verzameling fossielen en van het feit dat ze de fossielen konden vasthouden en bewonderen.

Mireille v Duuren

